

A magyar nemzetiségűek településszerkezeti változásai a 2011. és a 2021. évi népszámlálás adatai alapján*

LÁSZLÓ GYURGYÍK

Changes in the Settlement Structure of Ethnic Hungarians Based on Data from the 2011 and 2021 Censuses
Keywords: demography; census; ethnicity; ethnic identity change; Hungarians; settlement structure

DOI: <https://doi.org/10.61795/fssr.v27y2025i3.02>

Dolgozatunkban a szlovákiai magyar nemzetiségűek településszerkezeti változásait vizsgáljuk községek szerint 2011 és a 2021 között, az utolsó két népszámlálás adatai alapján.

A 2021. évi népszámlálás lefolyása több szempontból is eltért a korábbiaktól. Növuma, hogy a nemzetiség és az anyanyelv mellett első alkalommal kérdeztek rá az ún. második nemzetiségre is. Az etnikai kötődés e három változója összefüggéseinek vizsgálatára országos, kerületi és járási szintű adatok alapján korábbi tanulmányainkban került sor.¹ Jelen dolgozatunkban községek szerinti bontásban vizsgáljuk meg a magyar nemzetiségűek számának, arányának változásait.

1. Módszertani áttekintés

Az országos, kerületi és járási szintű adatok vizsgálatánál lehetőség mutatkozott az etnikai hovatartozás mutatóinak összefüggéseit, kombinációit megvizsgálni, ezt követően pedig a magyarsághoz tartozók számának alakulását, a nemzetiségen kívül a további két etnikai változó bevonásával. A községszintű adatok esetében nem áll rendelkezésre e 3 változó szerinti adatok kombinációja. Azaz csak külön-külön áll módunkban az egyes változók községszintű etnikai adatsorait elemezni. (Az említett eltérést két

* A tanulmány az MTA által támogatott Identitás és önszerveződés a szlovákiai magyar társadalomban című kutatás keretén belül készült.

1 Gyurgyík 2022; Gyurgyík 2023; Gyurgyík 2024.

város esetében van lehetőség érzékeltetni: Pozsonyra és Kassára vonatkozólag rendelkezésre állnak e két város területére vonatkozó járási szintű adatok is, mivel Pozsony és Kassa 5, illetve 4 járásra tagolódik.)

2. A Szlovákiai települések és lakosaik számának változása 2011 és 2021 között

A 2011 és 2021 közötti évtizedben a szlovákiai községek számában nem történt változás. Szlovákiában 2927 község és városrész található (Pozsony 17, Kassa 22 városrészre tagolódik). A pozsonyi és kassai városrészek nélkül Pozsony és Kassa városokat egy-egy helységgént véve tekintetbe a szlovákiai helységek száma 2890. A szlovákiai helységek vizsgálatánál a továbbiakban az utóbbi adattal, 2890 helységgel számolunk.

A 2010-es években kismértékben nőtt a városias jellegű helységek száma. 2011-ben 133, 2021-ben 135 olyan helység volt Szlovákiában, ahol a lakosság száma meghaladta az 5000 főt. A városi ranggal rendelkező helységek száma 2021-ben 141, 2011-ben 138 volt. Mivel a városi ranggal rendelkező helységek száma alig különbözik az 5000 főnél nagyobb lélekszámú helységek számától, az eltérés a kétféle adat között elhanyagolható, a továbbiakban számításaink során városoknak az 5000 főnél nagyobb lélekszámú helységeket tekintjük. Amennyiben a városi ranggal rendelkező helységeket vizsgáljuk, ezt külön jelezzük.

Szlovákiában a legnagyobb lélekszámú helység Pozsony, 475 503 fővel. Eltekintve Valaškovce (Pásztorhegy) katonai körzettől – mely községi ranggal rendelkezik, de nincs egyetlen állandó lakosa sem –, legkevesebben, 12-en, a Felsővízközi (Svidníki) járásba tartozó Príkra (Meredély) községben élnek.

1. táblázat. A szlovákiai helységekből élő lakosok száma, aránya nagyságcsoportjaik szerint 2011-ben és 2021-ben

A helységekből élő lakosok száma	2011			2021		
	A helységek száma	Lakosok száma	%	A helységek száma	Lakosok száma	%
1-199	383	47573	0,9	410	50085	0,9
200-499	761	261805	4,9	709	245058	4,5
500-999	772	546389	10,1	754	534229	9,8
1000-1999	562	787516	14,6	581	816234	15,0
2000-4999	279	804580	14,9	301	881636	16,2
5000-9999	61	409387	7,6	66	451975	8,3
10000-19999	33	470099	8,7	32	460752	8,5
20000-49999	29	853306	15,8	28	811708	14,9
50000-99999	8	564720	10,5	7	493050	9,0
100000 felett	2	651661	12,1	2	704543	12,9
Összesen	2890	5397036	100,0	2890	5449270	100,0

A helységeket lakosságszámuk szerint 10 kategóriába soroltuk. A legkisebb lélekszámú kategóriába a 200-nál kevesebb lelket számláló helységek tartoznak, a legnagyobb lélekszámú kategóriába pedig a 100 000 lakos felettiek. Megfigyelhetjük, hogy az 1000 főnél kisebb lélekszámú községek száma 2011 és 2021 között mindhárom kategóriában (a lakosság száma kevesebb mint 200 fő, 200–499 fő és 500–999 fő), összességében 1916-ról 1873-ra csökkent. A többi kategóriába tartozó helységek száma növekedett, kivéve a 10 000–99 999 lakost számláló helységeket. Számuk 70-ről 67-re apadt. Több mint 100 000 lakosa Pozsonynak és Kassának van.

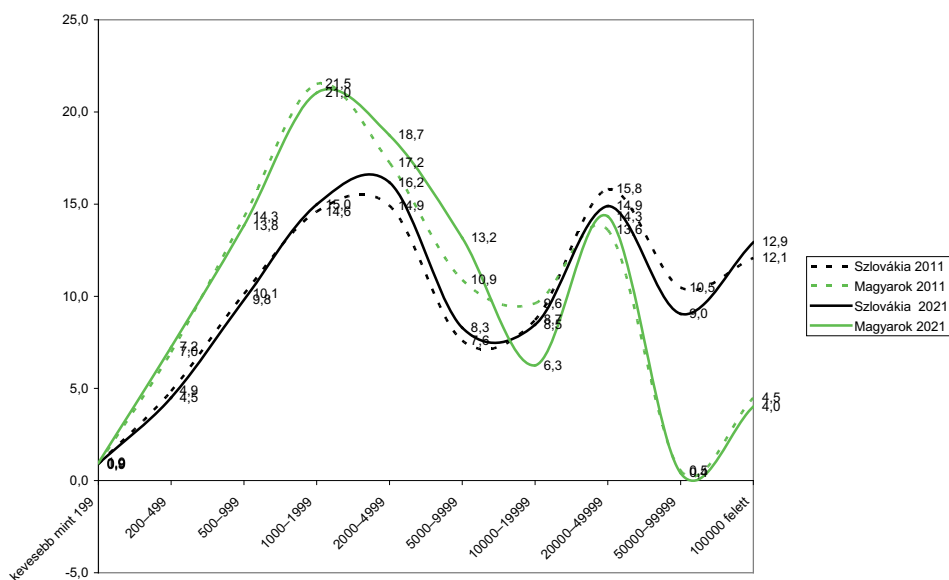
Szlovákia lakosságának a száma 2011 és 2021 között 5 397 036 főről 5 449 270 főre 52 234 fővel, 1,0%-kal emelkedett. (Jelentősen magasabban növekedett a lakosság száma, mint az előző évtizedben. Ekkor a növekedés 17 581 főt tett ki.) A szlovákiai urbanizációs folyamatok ellentmondásos jellegére utal, hogy az 5000 főnél nagyobb lélekszámú helységekből élők aránya 54,6%-ról 53,6%-ra csökkent, a nagyobb városok, elsősorban Pozsony agglomerációjához tartozó helységekből élők száma viszont jelentősen megnövekedett.

A lakosság számának változása a helységek nagyságcsoportjai szerint jelentősebb szóródást mutat a helységek szóródásánál. 2011-ben legtöbben 20 000–49 999 lakosú városokban éltek (853 306 fő), arányuk az országon belül 15,8%, továbbá a legnagyobb lélekszámú 2000–4999, illetve 1000–1999 lakosú községekben 804 580, ill. 787 516 fő, 14,9%, 14,6%. 2021-re a falvakban élő lakosok száma és aránya is emelkedett. Így legtöbben már a 2000–4999, ill. 1000–1999 fős községekben éltek (881 636, ill. 816 234 fő, 16,2%, ill. 15,0%). Érzékelhetően csökkent a 20 000–49 999, illetve az 50 000–99 999 lakost számláló városokban élők száma és aránya is (811 708, ill. 493 050 fő, 14,9%, ill. 8,5%). Az egyes kategóriákban kimutatott változások nemcsak az egyes helységek lakosságszáma változásának a következménye, de ennek következtében az egyes kategóriákba besorolt helységek száma is módosult. (1. táblázat)

A magyar népesség számának alakulását jelen dolgozatunkban a nemzetiségi adatok szerint vesszük tekintetbe. (Tanulmányunkban a magyar lakosság, magyar népesség, magyarok kifejezések minden esetben a magyar nemzetiségűekre vonatkoznak.)

A magyar nemzetiségű lakosság száma 458 467-ről 422 065-re 36 402 fővel 7,9%-kal csökkent. Számuk kisebb mértékben apadt, mint az előző évtizedben. 2001-ben a magyar nemzetiségűek száma még 520 528 fő volt, 2001 és 2011 között a csökkenés 62 061 főt tett ki, arányuk 11,9%-kal csökkent. A városokban élő magyar nemzetiségűek aránya messze elmarad az országos értékektől. 2011-ben a magyar nemzetiségűek 39,1%-a élt városokban, 2021-re a városokban élő magyarok aránya 38,2%-ra csökkent.

1. ábra. A szlovákiai magyar nemzetiségű lakosság aránya a települések nagyságcsoportjai szerint Szlovákiában 2011, 2021, %

Megfigyelhetjük, hogy az országos értékekhez viszonyítva a magyarok nagyobb arányban élnek kisebb lélekszámú helységekből az összlakosságnál. A törpefalvak esetében 2011-ben még nincs eltérés a magyar nemzetiségűek aránya és az országos arány között, 0,9%, ill. 0,9% de 2021-ben a magyar nemzetiségűek aránya ezekben a helységekből 1,0%-ra emelkedett, miközben az országos érték nem változott. A települések nagyságcsoportjainak növekedésével az 1000–1999 lakosú helységekből az országos értékeknél egyre nagyobb arányban tér el a magyar nemzetiségűek aránya az országostól. 2011-ben az 1–2 ezer lakosú falvakban élt a magyarok több mint 1/5-e, 21,5%, az összlakosságnak csupán 14,6%-a élt ezekben a községekben. 2021-re a magyarok aránya kismértékben csökkent, miközben az országos érték elhanyagolható mértékben emelkedett: 21,0%, ill. 15,0%. A nagyobb lélekszámú települések nagyságcsoportjaiban a magyarok magasabb aránya továbbra is megmaradt. 2021-re a 2000–4999, valamint az 5000–9999 lakosú helységekből nem elhanyagolható mértékben megnőtt a magyarok aránya a 10 évvel korábbi értékekhez képest: 16,2%, 18,7%, valamint 8,3%, 13,2%. Az országos értékek is növekedtek, de ez jelentősen alacsonyabb volt a magyarok arányának a növekedésénél.

A 10 000–19 999 lakosú városokban még 2011-ben is nagyobb arányban éltek magyarok az országos értékeknél (9,6%, ill. 8,7%), 2021-ben viszont az összlakosság jelentősen nagyobb arányban élt ezekben a városokban, mint a magyarok: 8,5%, ill.

6,3%. A 20 000 főnél nagyobb lélekszámú városokban a magyarok aránya igen nagy mértékben elmarad az országos értékektől. A legnagyobb eltérés az 50 000–99 999 lakosú városokban mutatkozik: az összlakosság több mint 1/10-e, 10,5%-a, a magyar nemzetiségűek 1/200-a, 0,5%-a élt ezekben a helységekben. A 100 000 főnél nagyobb népességű két nagyvárosban közel háromszor alacsonyabb a magyarok aránya az összlakosságénál (2021-ben 4,0%, illetve 12,9%). A 20 000–99 999 lélekszámú helységekben élő magyarok aránya alig változott, országosan ezekben a helységekben élőké nem kis mértékben apadt, a 100 000 felettiek aránya növekedett. (Lásd 1. táblázat, F1. táblázat.)

3. A magyar nemzetiségűek száma a helységekben

A magyar lakosság településszerkezeti változásairól egyfajta információt szolgáltat, hogy hány településen élnek magyar nemzetiségűek, s milyen mértékben változott ezeknek a településeknek a száma. 2021-ben 1781 településen, a települések 61,6%-án mutattak ki legalább 1 magyar nemzetiségű lakost. 2011-ben számuk 176 településsel volt alacsonyabb, arányuk 54,0% volt.

2. táblázat. A településeken élő magyar nemzetiségűek száma a magyarok nagyság-csoportjai szerint 2011-ben és 2021-ben

A településeken élő magyar nemzetiségűek száma	2011			2021		
	Települések száma	Magyar nemzetiségűek száma	%	Települések száma	Magyar nemzetiségűek száma	%
0	1285	0	0,0	1109	0	0
1–199	1202	23930	5,2	1399	25918	6,1
200–499	186	61667	13,5	174	55901	13,2
500–999	106	74107	16,2	109	76416	18,1
1000–1999	69	91679	20,0	61	81499	19,3
2000–4999	29	89268	19,5	26	77021	18,2
5000–9999	10	68439	14,9	9	59740	14,2
10000–19999	3	49377	10,8	3	45570	10,8
20000 felett	0	0	0,0	0	0	0,0
Összesen	2890	458467	100,0	2890	422065	100,0

Az utolsó két népszámlálás alkalmával, 2021-ben és 2011-ben sem volt olyan helység, ahol a magyarok száma meghaladta volna a 20 000-et. (Utoljára 2001-ben mutattak ki 20 ezernél több magyart, 22 452 főt Komáromban.) Továbbra is Komáromban él a legtöbb magyar, 17 696 fő. A regisztrált adatok szerint további 2 városban haladja meg a

magyarok száma a 10 ezer főt: Dunaszerdahelyen 16 577 fő és Pozsonyban 11 297 fő. A 2011. évi adatokhoz képest Komáromban 810 fővel, Dunaszerdahelyen 172 fővel, Pozsonyban 2822 fővel csökkent a magyar nemzetiségűek száma.

2011-hez képest az 5000–9999 fős magyar lakosságú helységek száma 1-gyel, a 2000–4999 fős helységek száma 3-mal, az 1000–1999 fős helységeké 8-cal apadt. Az 500–999 magyart számláló helységek száma 3-mal emelkedett, de 12-vel csökkent a 200–499 magyart számláló helységeké. A kis, 199 fő alatti magyart számláló községek száma 197-tel, 1202-ről 1399-re növekedett. A legtöbb magyar továbbra is az 1000–1999 magyart számláló helységekben él, számuk 10 180-nal 81 499-re, arányuk a magyar népességen belül 20,0%-ról 19,3%-ra apadt. A 2000–4999 magyar főt számláló helységekben számuk valamelyest kisebb, 77 021 fő, 2011-hez viszonyítva számuk 10 180-cal, arányuk 19,5%-ról 18,2%-ra csökkent.

Nem elhanyagolható mértékben, 2309 fővel nőtt viszont az 500–999 magyart számláló helységekben élő magyarok száma 76 419-re, a magyar népességen belüli arányuk is 16,2%-ról 18,1%-ra növekedett. Némileg kisebb számban, 1988 fővel növekedett a magyarok száma azokban a helységekben, ahol 199 főnél kevesebb magyar él. A magyarok száma 25 918-ra, arányuk 5,2%-ról 6,1%-ra nőtt. (Lásd 2. táblázat.)

2021-ben a szlovákiai településszerkezeten belül a községek közel felében, 1399 helységben a magyarok száma 1 és 199 között mozgott. 2011 óta számuk 197-tel emelkedett. A 200 főnél kevesebb magyart számláló helységek, illetve e helységekben élő magyar nemzetiségűek nagyságcsoportjaik szerinti összetételét az F2. táblázat tartalmazza.

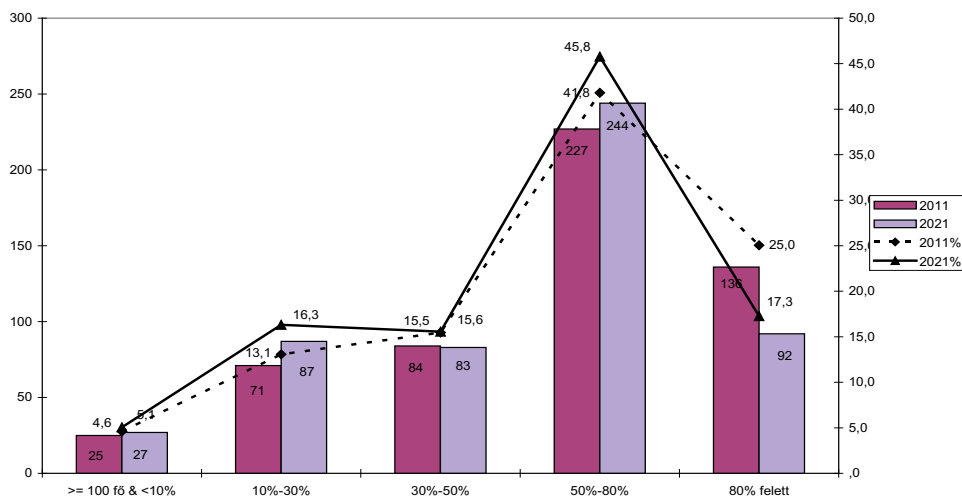
Láthatjuk, hogy azoknak a községeknek a száma legnagyobb, ahol a magyarok néhány fős foszlányokban élnek. Azoknak a községeknek a száma, ahol a magyarok száma kevesebb mint 10, 2021-ben meghaladta az 1000-et, (1059). Számuk 2011 óta jelentősen, 173-mal megnőtt. A magyarok számának növekedésével a községekben az 50-99 magyar fős nagyságcsoportig a községek száma csökken. Majd a 100-199 fős kategóriában újra emelkedik. Azt is megfigyelhetjük, hogy az egyes kategóriákba tartozó községek száma minden kategóriában, az 50–99 fős kategória kivételével, növekszik. Hasonló módon az egyes nagyságcsoportok szerinti kategóriákban a magyarok száma a fent említett egy kategória kivételével növekedett.

4. A magyar nemzetiségűek aránya a helységekben

A továbbiakban a magyar lakosság etnikai térszerkezetének változásait elemezzük. Azaz azt vizsgáljuk, hogyan változott meg a magyar nemzetiségűek aránya a helységekben 2011 és 2021 között. A szlovákiai településeket az ott élő magyarok száma, aránya szerint 6 kategóriába soroljuk. Szórványjellegű településeknek azokat a helységeket tekintjük, ahol a magyar nemzetiségűek aránya kisebb, mint 10%. Ezen belül

megkülönböztetjük azokat a helységeket, ahol 100 főnél kisebb, illetve legalább 100 fő a lélekszámuk. Magyarlakta helységeket azokat a helységeket tekintjük, ahol a magyarok aránya magasabb, mint 10% és lélekszámuk is legalább 100 fő. Ahol a magyarok aránya kevesebb, mint 10% és a magyarok aránya sem éri el a 100 főt, azokat nem tekintjük magyarlakta helységeknél. A magyar kisebbségű és többségű települések 2-2 típusát különböztetjük meg: az előzőben az enyhe magyar kisebbségű helységeket arányuk 10,0% és 30,0%, az erős magyar kisebbségű helységeket 30,0% és 50% között mozog. A magyar többségű helységeket közül az enyhe magyar többségűekben 50,0%–80,0%, az erős vagy domináns magyar többségű helységeket arányuk 80,0%-nál magasabb.

2. ábra. A szlovákiai magyarlakta helységek száma, aránya 2011, 2021

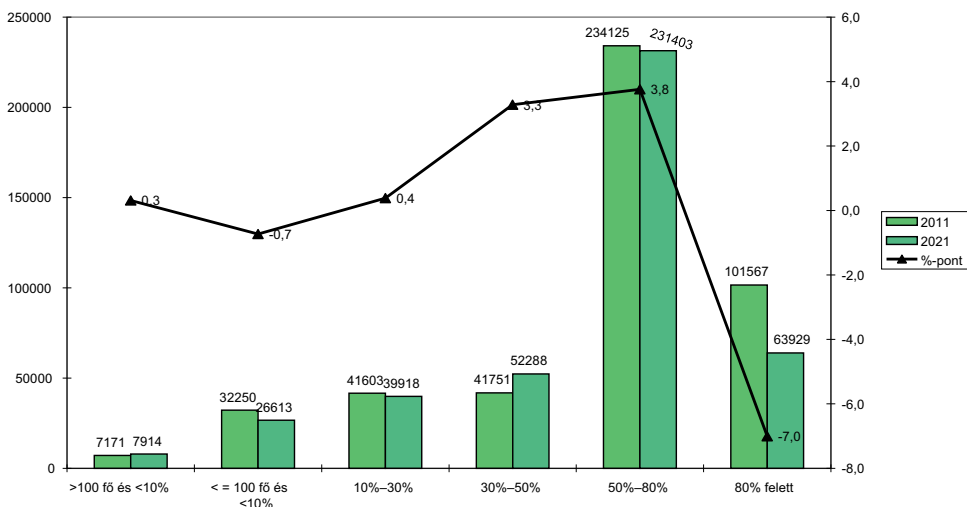

A 2. ábra és az F4. táblázat adataiból látható, hogy a magyarlakta községek száma 2011 és 2021 között 543-ról 533-ra csökkent. A magyarlakta helységek aránya 18,8%-ról 18,4%-ra apadt. A magyarlakta helységek közül az erős vagy domináns magyar többségű helységek száma igen nagy mértékben megfogyatkozott, 136-ról 92-re. Arányuk a magyarlakta községeken belül 25,0%-ról 17,3%-ra csökkent. A többi kategóriába tartozó helységek száma egy kivételével növekedett. Az enyhe magyar többségű helységek relatív többségben vannak a magyarlakta helységek csoportján belül: számuk 227-ről 244-re, arányuk 41,8%-ról 45,8%-ra növekedett. Az enyhe magyar kisebbségű helységek száma ugyan eggyel (84-ről 83-ra) csökkent, de az arányuk kis mértékben gyarapodott: 15,5-ről 15,6%-ra. Dinamikus növekedett az enyhe magyar kisebbségű helységek száma és aránya: 71-ről 87-re, 13,1%-ról 16,3%-ra. Kismértékben nőtt a szórványjellegű magyarlakta helységek száma és aránya: 25–27-re, 4,6%-ról 5,1%-ra.

A továbbiakban lássuk, hogyan változott meg a magyarok száma a helységek etnikai jellege, azaz a helységekben élő magyarok aránya szerint. (F5. táblázat)

A teljes magyar népesség 1,9%-a, 7914 fő élt nem magyarlakta helységekben. Számuk 2011 óta 743 fővel, arányuk 0,3%-ponttal emelkedett. A magyarlakta helységekben élő magyar nemzetiségűek száma 414 151 fő, számuk 2011 óta 37 145-tel csökkent. A magyar lakosság többsége továbbra is az enyhe magyar többségű (50%–80%) helységekben él. Számuk kismértékben, 2722 fővel 231 403-ra csökkent, ezzel szemben arányuk a magyar népességen belül 51,1%-ról 54,8%-ra emelkedett. Az erős, domináns magyar többségű helységekben csökkent a magyarok száma a legnagyobb mértékben: 37 638 fővel 63 929-re, arányuk 22,2%-ról 15,1%-ra apadt. Kismértékben csökkent az enyhe magyar kisebbségű helységekben élők száma: 1685 fővel 26 613-ra, arányuk viszont 0,4%-ponttal 9,5%-ra gyarapodott. Jelentősebben gyarapodott az erős magyar kisebbségű helységekben élők száma: 10 537 fővel 52 288-ra, arányuk 3,3%-ponttal 12,4%-ra emelkedett. A szórványjellegű magyarlakta helységekben (a magyarok aránya kevesebb, mint 10%, de nagyobb, mint 100 fő) a magyarok száma 5637 fővel apadt, arányuk 0,7%-ponttal 6,3%-ra zsugorodott.

3. ábra. A magyarok számának és arányának változása a helységekben az ott élő magyarok aránya szerint 2011, 2021

5. A magyarlakta városok

A továbbiakban vizsgáljuk meg a magyarlakta városok lakosságának és az ott élő magyarok számának alakulását. Mint korábban említettük, 2011-ben 138, 2021-ben 141 helység rendelkezett városi jogállással. Közülük 29 várost tekintünk magyarlakta

városnak (magyarlakta városoknak azokat a városokat tekintjük, ahol a magyarok száma meghaladja az 1000 főt.) A magyarlakta városok száma az elmúlt 10 év alatt nem változott. Ugyan Naszvad község 2020-ban városi rangot kapott, viszont Nyitrán a magyarok száma közel megfeleződött, 1443-ról 793-ra apadt, ezért nem tüntettük fel a magyarlakta városok között. A 29 város adatait az F3. táblázat tartalmazza. A 29 város összlakosságának a száma 35 265-tel 1 084 045-re, 3,4%-kal gyarapodott, a magyar nemzetiségűek száma 14 495-tel 157 050-re, 8,5%-kal csökkent. E városok többségében a lakosok száma csökkent. Növekedés Pozsonyon kívül (64 275 fő), csak 3 városban volt kimutatható: Szencen 3066 fővel, Somorján 902 fővel, Dunaszerdahelyen 567 fővel. A legnagyobb számbeli csökkenés Kassán (11 393 fő), Léván (2870 fő) és Rimaszombatban (2592 fővel) mutatkozott. A magyarok száma 1 kivétellel minden városban csökkent. Füleken a magyarok száma 464 fővel gyarapodott, miközben a népessége közel kétszer ekkora mértékben, 868 fővel apadt.

Füleken, a romák körében került sor jelentős nemzetiségváltásra a magyarok irányába.

A legnagyobb magyarságfogyásra Pozsonyban került sor, az itt élő magyarok száma 2822 fővel apadt. Közel 1000 fővel csökkent a magyarok száma Nagykaposon (942 fő), a 3. legnagyobb magyarságfogyás Komáromban volt megfigyelhető 810 fővel. E két város lakosainak száma is jelentősen csökkent, 607, ill. 1382 fővel.

6. A magyar nemzetiségűek számának és arányának változásai

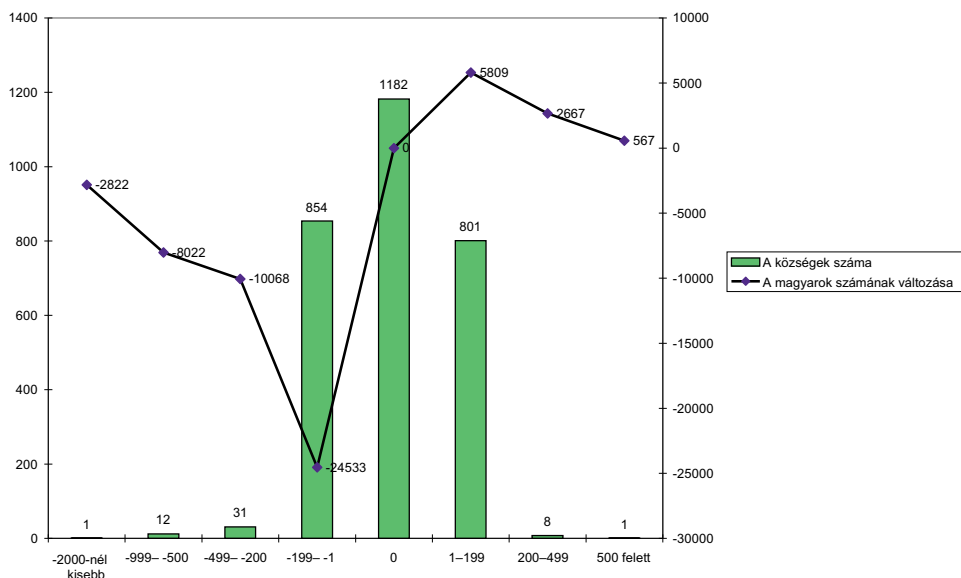
A továbbiakban vizsgáljuk meg, hogy milyen változások figyelhetők meg a magyarok számában és arányában az egyes helységekből.

6.1. A magyar nemzetiségűek számának változásai

Először lássuk, hogyan változott meg a helységekből élő magyarok száma a vizsgált időszakban. Egy bizonyos területen (helységben) élő nemzetiség számának alakulását elméleti szinten 3 fő tényező határozza meg: a természetes szaporodás (a születések és halálozások számának különbözete), a vándorlási különbözet és a nemzetváltási folyamatok. Regisztrált számukat még az egyes népszámlálások, adatgyűjtések során alkalmazott módszerek eltérése is befolyásolja. A magyar lakosság esetében országos szinten a természetes szaporodás értéke negatív, azaz többen halnak meg, mint ahányan születnek. (A romák által lakott településeken akár pozitív magyar természetes szaporodás is kimutatható, amennyiben a romák jelentős része magát magyarnak vallja.) A vándorlási többlettel rendelkező helységekből szintén növekedhet a magyarok száma. A magyarok számának alakulása szempontjából a nemzetiségváltásnak két aspektusa meghatározó: a magyar/szlovák és a roma/magyar nemzetváltás. (Az

első a magyarok számának csökkenését, az utóbbi növekedését eredményezi). Az utolsó két népszámlálás alkalmával az adatgyűjtés módszere is jelentős mértékben különbözött, ez pedig hatással volt a magyarok számának alakulására is. És most nézzük az adatokat.

4. ábra. A helységek számának és a helységekben élő magyarok számának változása a változás nagyságcsoportjai szerint 2011, 2021

A vizsgált időszakban 1182 helységben nem változott a magyarok száma. (Azaz ezekben a helységekben vagy nem éltek magyarok, vagy pedig azonos volt a regisztrált számuk a két népszámlálás időpontjában.) 810 helységben növekedett, 898 helységben csökkent a magyarok száma. Azokban a helységekben, ahol nőtt a magyarok száma, a növekmény 9043 fő volt, ahol csökkent, 45 445 főt tett ki a fogyatkozás. Mint már említettük, összességében a magyarok száma 36 402 fővel csökkent. Láthatjuk, hogy a legtipikusabb a 200 főnél kisebb fogyatkozás községenként: ez 854 helységben összességében 24 533 fős csökkenést jelentett. A helységenkénti nagyobb lélekszámcsökkenés sokkal kevesebb helységet érint, és sokkal kisebb lélekszámcsökkenést is eredményez. (Lásd az F6a. és F6b. táblázatot.)

Azokban a helységekben, amelyek 2011-ben vagy 2021-ben magyarok lakta helységek voltak, 547-ből 98-ban (17,9%) növekedett a magyarok száma, a növekmény ezekben a helységekben 7221 főt tett ki.² A magyar nemzetiségűek számának, arányának

² Azokat a helységeket tekintjük magyarok lakta helységeknek, ahol a magyar nemzetiségűek aránya kisebb volt, mint 10% és számuk meghaladta a 100 főt.

vizsgálatánál a továbbiakban ezt az 547 helységet tekintjük magyarlakta helységnek. A magyarok átlagos lélekszám-gyarapodása helységenként 73,7 fő volt. Számuk 446 helységben csökkent (81,5%,), 3 helységben nem változott (0,6%).

A nem magyarlakta (foslány)helységek közül, ahol a magyarok száma növekedett, a növekedés nagysága 2,6 főt tett ki községenként. A továbbiakban tekintsük át a magyarlakta helységekben a magyar nemzetiségű népesség növekményének eloszlását.

A 98 helységből a magyarok száma legnagyobb mértékben Deregnőn nőtt, 567 fővel.³ 8 helységben nőtt a magyarok száma 200–499 fővel, ez összességében 2667 fős növekedést jelent, arányuk 29,3%-kal gyarapodott. Ebben a kategóriában volt kimutatható a legnagyobb számbeli növekmény.

A 100–199 és az 50–99 fős növekményt kimutató helységekben szintén 1000 fő feletti gyarapodás mutatkozott a 12 és a 16 helységben. A 98 községből a legszámszerűbb a 20–49 fős növekményt jegyző kategória 29 községgel, növekményük 911 fő. A kisebb számbeli gyarapodást kimutató kategóriákban a növekmények összege fokozatosan csökkent a kategóriák nagyságának csökkenésével.

Felmerül a kérdés, hogy ahol a magyarok száma növekedett, vajon mire vezethető ez vissza, ismerve a magyarok kedvezőtlen demográfiai trendjeit? Először is vizsgáljuk meg, hogy a magyar nemzetiségűek számának, arányának változása milyen összefüggésben van az e településeken élő nemzetiségek számának, arányának változásával. A magyarlakta községekben élő magyarok száma változásának vizsgálatánál 3 nemzetiség adatainak a változásait vesszük tekintetbe: a magyarokét, szlovákokét és a romákét.

Abban a 98 helységben, ahol nőtt a magyarok száma, a növekményük 7221 főt tett ki. Ezeknek a helységeknek a lakosság száma 338 fővel, a szlovák lakosságé 20 015-tel gyarapodott. A romák számának csökkenése 6215 fő, ez megközelíti a magyarok számbeli növekményét (7221 fő).⁴ (Lásd az F6a. és F6b. táblázatot.) Azaz ezeken a településeken a magyarok számának növekedése szoros összefüggésben van a községekben élő, korábban magukat romának vallók számának csökkenésével. A 2021. évi népszámlálás során a 2. nemzetiség bevezetése a romák esetében jelentős mértékű nemzetiségváltási folyamatokat eredményezett oly módon, hogy számuk a nemzetiségi adatok szerint igen nagy mértékben (105 738-ról 67 179-re), 38 559 fővel visszaesett, viszont a 2. nemzetiség szerinti számuk igen magas értéket, 88 985 főt tett ki. Azaz elmondhatjuk, hogy a 2011-ben a magát roma nemzetiségűnek vallók egy jelentősen megfogytakozott része tíz év elteltével továbbra is romának vallotta magát,

3 A magyarok száma 299-ről 866-ra nőtt, a romák száma 161 volt, 627-ről 466-tal csökkent, a szlovákok száma 460-at tett ki, 176-tal emelkedett. (Lásd F9. táblázat.)

4 A 2011. és a 2021. évi adatok közti eltéréseknél tekintetbe kell venni, hogy a települések lakosságának összegét a három nemzetiség adatainak változásai mellett a többi nemzetiség és a két időpontban az ismeretlenek számának eltérései is befolyásolják.

egy igen jelentős része szlováknak vagy magyarnak vallotta magát, miközben 2. nemzetiségként romaként identifikálódtak igen nagy számban. Továbbá jelentős lehetett azoknak a száma is, akik 2011-ben és 2021-ben is magukat magyarnak vagy szlováknak vallották, de 2021-ben 2. nemzetiségként romának tüntették fel magukat.

Felmerül a kérdés, hogy milyen mértékben növelhette a 2021-ben kimutatott magyar nemzetiségűek számát a romák nemzetiségváltása? Ennek a folyamatnak csak egyes aspektusaira van módunk rávilágítani. A feltüntetett 7221 fős növekmény döntő többsége nagy valószínűséggel a romáknak a magyarok irányába történő nemzetváltásából adódik.⁵ Továbbá ennek a több mint 7000 fős növekménynek egy viszonylag kis részét elsősorban a Pozsony agglomerációjában dinamikusan növekvő lakosságú helységekbe beköltöző magyarok teszik ki. A vizsgált képet pedig még a többi helységet érintő migrációs változások is árnyalják. De a magyarság irányába mutató roma nemzetiségváltás még vélhetőleg (jelentős számú) olyan községekben is növelte a magyarok számát, ahol a magyarok száma összességében csökkent. Ennek részletesebb vizsgálatával ebben a dolgozatban nem foglalkozunk. A változások vizsgálatánál tekintetbe kell vennünk, hogy 2011-ben a lakosság 7,1%-a, 2021-ben 5,4%-a nem vallotta be nemzeti hovatartozását. Azaz 2021-ben az ismeretlenek aránya 1,7%-ponttal volt kisebb, mint 2011-ben. Ha az ismeretlenek számából, arányából adódó eltérést azonos arányban vetítjük rá az egyes nemzetiségekre, így a magyar nemzetiségűekre is, akkor elmondhatjuk, hogy a 2021. évre vonatkozólag a magyarok száma és az ismeretlenek számának, arányának eltéréséből származó növekmény alig különbözik egymástól, ezért ezzel nem számolunk.⁶

Felmerül a kérdés: a nem magyarlakta helységekben élő magyarok számának növekedése mire vezethető vissza? A magyar fozslányokban, ahol a magyarok aránya kisebb, mint 10% és kevesebb, mint 100 fő, a magyarok száma 2011 és 2021 között is – hasonlóan a korábbi évtizedekhez – kismértékben, 7171-ről 7914-re emelkedett, de ennek az emelkedésnek elsősorban migrációs okai vannak, a növekmény meghatározó részét az ezekbe a településekbe beköltözött magyarok teszik ki. Az itt élő magyar kötődésű romáknak a magyarok irányába történő nemzetiségváltása nagy valószínűséggel elhanyagolható.

5 Azt is látnunk kell, hogy a romák termékenysége a nem roma lakosságénál magasabb.

6 2011-ben az ismeretlen nemzetiségűekből a magyar nemzetiségűek „többlete” 22 875 fő, a magyarlakta helységek magyarságára 22 490 fő jut; 2021-ben a magyar nemzetiségűek „többlete” 22 556 fő, a magyarlakta helységek esetében 22 239 fővel számolhatunk. Ily módon az ismeretlenek „többlete” 2011-ben 2021-hez viszonyítva 319 főt, a magyarlakta helységek vonatkozásában 251 főt tesz ki. A 251 főnyi eltérés statisztikailag elhanyagolható, ezért ezzel a továbbiakban nem számolunk.

Az eddigiek alapján levonhatjuk azt a következtetést, hogy a két utolsó népszámlálás között kimutatott több mint 36 ezer fős magyar nemzetiségfogyás jelentősen nagyobb lehetett volna – akár 42–45 ezer főt is meghaladhatta volna –, ha nem kerül sor a romáknak a magyarok irányába történő nemzetiségváltására.

A függelékben az F7. táblázat tartalmazza annak a 10 magyarlakta helységnek kiemelt nemzetiségi adatait, ahol a magyarok száma a legnagyobb mértékben növekedett 2011 és 2021 között.

6.2. A magyar nemzetiségűek arányának a változásai

Az előző alfejezetben a szlovákiai, elsősorban a magyarlakta helységekben vizsgáltuk meg a magyar nemzetiségű lakosság számának változásait. Ebben itt a magyar lakosság arányának változásait vizsgáljuk meg községek szerint.

A helységek száma, ahol a magyar nemzetiségűek száma emelkedett, azonos azoknak a helységeknek a számával, ahol a magyarok aránya növekedett. De a két csoportba jelentős mértékben különböző helységek tartoznak. Mint már említettük, a vizsgálatba bevont 547 magyarlakta helységből 448-ban (a helységek 81,9%-ában) csökkent, 98 helységben (17,9%) növekedett, 1 helységben nem változott (0,2%) a magyarok aránya. Ennek az utóbbi helységnek az adatait az F8a. és b. táblázatban a -25%–0% kategóriába soroltuk be.

A 98 helység összlakosságának a száma 22 942 fővel csökkent, a magyarok száma 3536-tal, a szlovák nemzetiségűeké 8142-vel gyarapodott, a romák száma 7011-gyel apadt. Azokban a helységekben, ahol a magyarok aránya növekedett, a magyar népesség számának növekedése csak feleakkora (3536 fő), mint azokban, ahol a magyarok száma gyarapodott (7221 fő).

A magyarok arányának növekedését kimutató helységek közül a 25%-nál kisebb növekedést kimutató helységek száma volt a legmagasabb, 83 helység. Ez a 83 helység 15,2%-át teszi ki a magyarlakta helységeknek. A 25%-nál nagyobb arányban növekvő magyar népességű helységek száma – a magyarok arányának növekedésével – fokozatosan csökken. (F8a. és b. táblázat)

A magyarok száma legnagyobb mértékben a 25%–50%-os növekedést kimutató helységek kategóriájában volt a legmagasabb, 839 fő. A többi, nagyobb arányú növekedést kimutató helység kategóriáiban, ahol nőtt a magyarok aránya, a magyarok számának növekedése egyre kisebb, az eltérés nem túl jelentős, néhány 100 főt tesz ki.

Legnagyobb arányban Szútoron (12,6%-ról 82,4%-ra, 6,5-szeresére) nőtt a magyarok aránya, számuk 65-ről 535-re emelkedett. További két legnagyobb aránynövekedés Dúlházán és Deregnőn figyelhető meg. Dúlházán arányuk 29,8%-ról 83,1%-ra, 2,8-szorosára, számuk 61-ről 150-re, Deregnőn, 22,1%-ról 54,9%-ra, 2,5-szörösére, lélekszá-

muk 299-ről 567-re növekedett. A magyar nemzetiségűek legnagyobb arányú növekedését kimutató 10 helység adatait az F9. táblázat tartalmazza.

Azokban a helységekben, ahol csökkent a magyarok aránya, az apadás 40 309 főt tett ki. A magyarlakta helységek kétharmadában, 365 helységben kevesebb mint 25%-kal csökkent a magyarok aránya, ez összesen 30 302 fős fogyást jelent. 74 helységben a magyarok arányának fogyása 25–50% között mozgott, ez 9617 fős csökkenést eredményezett. 10 helységben kevesebb, mint felére csökkent a magyarok aránya, számuk 390 fővel apadt.

6.3. A magyar nemzetiségűek szám- és arányváltozásainak kombinációi, típusai

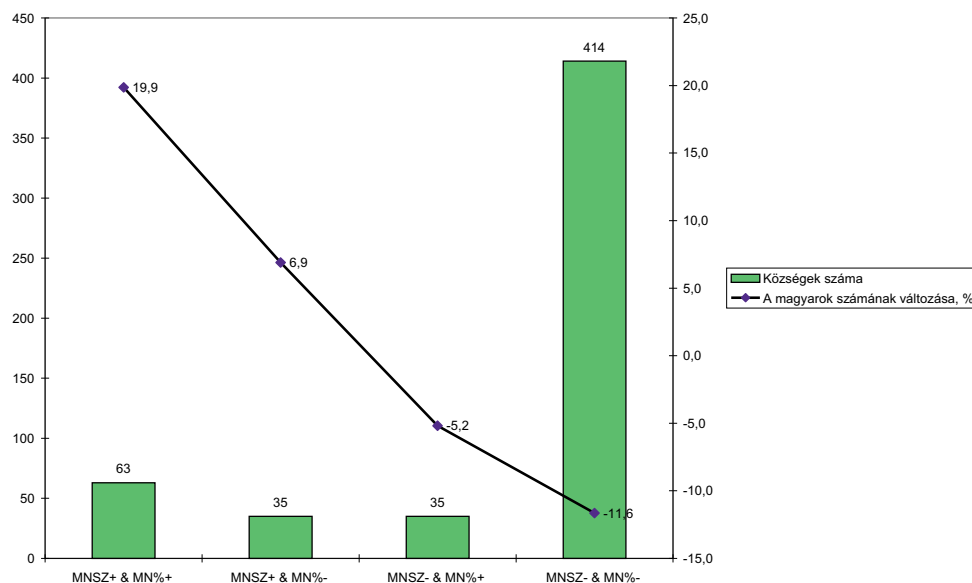
A magyar nemzetiségűek száma s arányuk változásának községek szerinti finomszerkezete igen jelentős eltéréseket mutat. A községeknek a két változó szerinti eloszlása, összetétele jelentősen eltérő. Ha a magyarok szám- és aránybeli változásait dichotóm, kétkategóriás változókká alakítjuk, azaz mindkét változó esetében csak 2-2 kategóriát, a csökkenést és a növekedést különböztetünk meg, akkor a két változó 4 kombinációját, típusát kapjuk. Minden egyes helység valamelyik típusba fog tartozni. Azokat a helységeket, ahol nem változott a magyarok száma és aránya, ezeket a csökkenő kategóriákba soroltuk be. (A magyarok száma 3, aránya 1 helységben nem változott.)

Tekintsük át az egyes típusok besorolását:

1. típus: a magyar nemzetiségűek száma növekszik (MNSZ+), és a magyar nemzetiségűek aránya növekszik (MN%+);
2. típus: a magyar nemzetiségűek száma növekszik (MNSZ+), és a magyar nemzetiségűek aránya csökken (MN%-);
3. típus: a magyar nemzetiségűek száma csökken (MNSZ-), és a magyar nemzetiségűek aránya növekszik (MN%+);
4. típus: a magyar nemzetiségűek száma csökken (MNSZ-), és a magyar nemzetiségűek aránya csökken (MN%-).⁷

⁷ Az egyes típusokat az alábbiak szerint jelöljük: 1. MNSZ+ & MN%+; 2. MNSZ+ & MN%-; 3. MNSZ- & MN%+; 4. MNSZ- & MN%.

5. ábra. A magyar nemzetiségűek számának és arányának változása (növekedése, csökkenése) a magyarlakta községekben a változás típusai szerint, 2011–2021

Az 1. típust azok a helységek alkotják, ahol a magyarok száma és aránya is emelkedett az elmúlt 10 év alatt. Ebbe típusba 63 helység tartozik. Összalakosságuk 3,7%-kal csökkent, a magyarok száma közel 1/5-del, (19,9%-kal) gyarapodott, és közel 2/3-dal, 62,4%-kal csökkent a romák száma, továbbá enyhén, 3,0%-kal növekedett a szlovákok száma is.

Első megközelítésre a magyarok számbeli növekedésének (5463 fő) hátterében a romák számának ennél is nagyobb csökkenése (6069 fő) húzódik meg. A magyarság arányának növekedése mögött a helységek egy részében népességük számának stagnálása vagy csökkenése is meghúzódik. Ennek a típusnak a peremén több jelentős lélekszámú szlovákiai nagyobb középváros is megtalálható, ahol a kis számú, de a 100 főt még meghaladó magyar nemzetiségű lakosság számát elsősorban a migráció növeli, de a helységek népességének csökkenése miatt az ott élő magyarok aránya növekszik.

A 2. típust azok a helységek alkotják, ahol a magyarság számának növekedését nem kíséri a magyarok arányának a növekedése. Ezeknek a helységeknek az össznépessége több mint 1/3-dal növekedett. Ugyanakkor láthatjuk, hogy ebbe a típusba zömmel kisebb települések tartoznak. 2021-ben e helységek átlagos lakosságszáma 1590 fő volt. A magyarok száma az előzőtől kisebb mértékben, 6,9%-kal gyarapodott, növekményük az előző típushoz viszonyítva sokkal szerényebb: 1758 fő. Ezekben a helységekben igen nagy mértékben (82,6%-kal) megnőtt a szlovákok aránya, népességyaradásuk legnagyobb részét szlovák nemzetiségűek teszik ki. E helységekben

megfeleződött a romák száma, de a változás számbeli nagysága csekély. Ebbe az igen-csak heterogén kategóriába főleg a pozsonyi agglomeráció magyarlakta helységei, továbbá romák által lakott, főleg közép-szlovákiai helységek tartoznak.

A 3. típusba tartozó helységekben ugyan a magyarok aránya valamelyest növekszik, de a számuk csökken. Láthatjuk, hogy mindez jórészt csökkenő népességű településeken zajlik. Itt mind a lakosság száma, mind a 3 vizsgált nemzetiséghez tartozók száma csökkent. A lakosság száma közel 9000, a magyar lakosság közel 2000 fővel, a szlovákok száma 500-zal, a romáké közel 1000 fővel csökkent. A romák nemzetiségváltása részben a magyarság irányába zajlik, de e csökkenő népességű helységekben a magyarok száma nem emelkedik, csak az arányuk gyarapszik valamelyest. Az e típusba tartozó helységek népességszáma átlagosan kétszer akkora, mint az előző típusé. Ide a zömmel közép- és kelet-szlovákiai magyarlakta falvakon kívül néhány magyarlakta város tartozik, de egy nagyobb középváros, Zólyom is.

A 4. típusba – ahol a magyarok száma és aránya egyaránt csökken – tartozik a legtöbb magyarlakta helység. A változások igencsak változatos kombinációi figyelhetők meg. (F10a. és F10b. táblázat.) A magyar nemzetiségűek száma 42 067-tel, 11,6%-kal csökkent. A helységek összlakossága 1,7%-kal, 31 298 fővel, a szlovákok száma 6,7%-kal, 83 700-zal növekedett. A romák száma is 2940-nel, 13,2%-kal csökkent. A 4. típusban kimutatott folyamatok közelítenek leginkább az országos trendekhez.

Végezetül tekintsük át, hogy a magyarlakta helységekben a magyarság száma, aránya változásainak típusai milyen mintázatokban fordulnak elő regionálisan, azaz járások szerint.

Az 1. típus esetében a közép-szlovákiai járások dominálnak. Ezek közül is kiemelkedik a Rimaszombati. Az 1. típusba tartozó helységek közel fele (30 község) ebbe a járásba tartozik. További 12 község szintén a közép-szlovákiai magyarlakta járásokhoz, 9 pedig a kelet-szlovákiai magyarlakta járásokhoz tartozik. Megfigyelhetjük, hogy a nem magyarlakta járások néhány nagyobb városában is növekedett – beköltözések révén – a magyarok száma és aránya.

A 2. típusban a magyarok száma növekszik, de arányuk nem. Itt a Dunaszerdahelyi és a Szenci járás dominál 21, ill. 6 községgel. Látnunk kell, hogy a pozsonyi agglomeráció települései lakosainak a száma rohamosan növekszik. Ugyan a magyarok száma is gyarapodik beköltözés révén, de nem tudnak versenyezni a többségi nemzethez tartozó beköltözőkkel.

A 3. típusba tartozó helységekben a magyarok aránya növekszik, de számuk nem. Itt a közép-szlovákiai járások, jelesül a Rimaszombati járás községei vannak relatív többségben, 9 helységgel. Továbbá hangsúlyosan jelen van a Nagykürtösi és a Dunaszerdahelyi járás 6, ill. 4. helységgel. Ezekben a járásokban a magyarság arányának növekedése részben a romák nemzetiségváltásának a következménye. E helységek lakosságának a száma nagyobb arányban csökken, mint az ott élő magyaroké.

A 4. típust pedig a számában és arányában csökkenő magyarságú helységek alkotják. Ebben a típusban valamennyi magyarlakta járás képviselve van.⁸ A magyarlakta járások közül – Pozsony és Kassa városokat leszámítva – a Nyitrai és Vágsellyei járás valamennyi magyarlakta helysége ebbe a típusba tartozik. De a magyarlakta helységek több mint 90%-a ebbe a típusba tartozik a Galántai és a Lévai járásban. A magyar nemzetiségűek számában, arányában bekövetkezett változások árnyaltabb mintázatainak vizsgálatára egy későbbi tanulmányban még visszatérünk. (Lásd F11. táblázat.)

Összefoglaló

Tanulmányunkban a szlovákiai magyar lakosság községsoros nemzetiségi összetételének változásait vizsgáltuk meg a 2011. és a 2021. évi népszámlálások adatai alapján. Kutatásunk során a szlovákiai helységek lakosságának számában bekövetkezett változásokat, a magyar nemzetiségű lakosság számában, arányában bekövetkezett változásokat a helységek nagyságcsoportjai, a településeken élő magyarok aránya, továbbá e bekövetkezett változások típusai szerint vizsgáltuk.

Vizsgálatunk során a 2890 szlovákiai helység közül elsősorban a magyarlakta helységekben bekövetkezett változásokkal foglalkoztunk. Hangsúlyosan kezeltük a városi népesség összetételében bekövetkezett változásokat is. A magyarság számában, arányában bekövetkezett változások esetében a romáknak a magyarok irányába kimutatható nemzetváltási mintázatait elemeztük. A magyarság számának, arányának növekedése vagy csökkenése alapján konstruált típusok mintázatainak további vizsgálata az elkövetkező időszak feladata lesz – az anyanyelvre és a 2. nemzetiségre vonatkozó adatok bevonásával.

Összességében a 2021. évi népszámlálás nemzetiségi adatai vizsgálatának alapján megállapítható, hogy a szlovákiai magyar nemzetiségűek lélekszámának változása kedvezőbben alakult 2011 és 2021 között, mint a 2000-es évek első évtizedében. Az ismert demográfiai trendekből adódóan a változás nagyságának, összetevői dimenzióinak vizsgálata képezte kutatásunk tárgyát. A magyarság számának a vártnál némileg kedvezőbb alakulásában nem kis szerepe volt a roma népesség egy jelentős részének a magyar nemzetiségűek irányába zajló nemzetiségváltásának. Ez pedig minden bizonnyal összefüggött a népszámlálás során a 2. nemzetiségre történő rákérdezéssel. A 10 évvel korábban a magukat romának vallók jelentős része 2021-ben 2. nemzeti-ségként vallotta magát romának, míg nagy részük a szlovák vagy a magyar nemzetiség irányába váltott nemzetiséget.

8 Azokat a járásokat tekintjük magyarlakta járásoknak, ahol a magyar nemzetiségűek aránya magasabb, mint 2%.

Irodalom

- Gyurgyík László 2004. *Asszimilációs folyamatok a szlovákiai magyarság körében*. Pozsony, Kalligram.
- Gyurgyík László 2006. *Népszámlálás 2001 – A szlovákiai magyarság demográfiai, valamint település- és társadalomszerkezetének változásai az 1990-es években*. Pozsony, Kalligram.
- Gyurgyík László 2022. Quo vadis? A szlovákiai magyarsághoz tartozók (száma) a 2021. évi népszámlálás nemzetiségi és anyanyelvi adatai alapján. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 24. évf. 3. sz. 3–20. p.
- Gyurgyík László 2023. A szlovákiai magyar lakosság számának, arányának változása kerületek szerint a 2011. és a 2021. évi népszámlálás adatai alapján. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 25. évf. 4. sz. 19–36. p.
- Gyurgyík László 2024. A szlovákiai magyarsághoz tartozók számának, arányának változása járáskok szerint a 2011. és a 2021. évi népszámlálás adatai alapján. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 26. évf. 2. sz. 43–64. p.
- <https://www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/pocet-obyvatelov/SR/SK0/SR>
- <https://www.scitanie.sk/obyvatelia/rozsirene-vysledky>
- <https://www.scitanie.sk/storage/app/media/dokumenty/vzor-formularahu.pdf>
- <http://portal.statistics.sk>
- Metodika sčítania obyvateľov z hľadiska ich príslušnosti k národnosti alebo etniku so zreteľom na materinský jazyk. 27.o. SÚ. SR Bratislava 2018 <https://www.scitanie.sk/o-scitani/zakladne-informacie-o-scitani-2021#i6>

LÁSZLÓ GYURGYÍK

CHANGES IN THE SETTLEMENT STRUCTURE OF ETHNIC HUNGARIANS BASED ON DATA FROM THE 2011 AND 2021 CENSUSES

In our study, we examined the changes in the ethnic composition of the Hungarian population in Slovakia on a municipality-by-municipality basis, using data from the 2011 and 2021 censuses. Our research examined changes in the population of Slovak municipalities, as well as changes in the number and proportion of the Hungarian ethnic population, categorized by settlement size, the proportion of Hungarians living in the settlements, and the types of changes in the number and proportion of Hungarians. In our research, out of the 2,890 localities in Slovakia, we primarily focused on the changes that occurred in Hungarian-inhabited settlements. Based on the ethnic data from the 2021 census, it can be concluded that the change in the number of ethnic Hungarians in Slovakia was more favourable between 2011 and 2021 than it was during the first decade of the 2000s. A significant factor in the slightly more favourable than expected trend for the Hungarian population was the ethnic identity change of a considerable portion of the Roma population toward Hungarian ethnicity. This was undoubtedly linked to the census question regarding a second ethnicity. A significant portion of those who identified as Roma ten years earlier declared themselves as Roma as a second ethnicity in 2021, while a large number of them changed their ethnic identity to either Slovak or Hungarian.

Függelék

F1. táblázat. A magyar nemzetiségű lakosok száma és aránya a helységekben élők nagyságcsoportjai szerint 2011, 2021

A helységekben élő lakosok száma	2011	%	2021	%	Változás 2011–2021 (%-pont)
–199	4043	0,9	4056	1,0	0,1
200–499	31959	7,0	30560	7,2	0,3
500–999	65508	14,3	58397	13,8	-0,5
1000–1999	98664	21,5	88808	21,0	-0,5
2000–4999	79056	17,2	79071	18,7	1,5
5000–9999	49900	10,9	55612	13,2	2,3
10000–19999	44084	9,6	26399	6,3	-3,4
20000–49999	62321	13,6	60513	14,3	0,7
50000–99999	2431	0,5	1716	0,4	-0,1
100000 felett	20501	4,5	16933	4,0	-0,5
Összesen	458467	100,0	422065	100,0	0,0

F2. táblázat. A 200 lakosnál kevesebb főt számláló helységekben élő magyar nemzetiségűek száma a magyarok nagyságcsoportjai szerint 2011-ben és 2021-ben

A helységekben élő magyarok száma	2011			2021		
	helységek száma	magyarok száma	%	helységek száma	magyarok száma	%
1–2	558	737	0,2	655	859	0,2
3–4	181	610	0,1	228	781	0,2
5–9	147	947	0,2	176	1128	0,3
10–19	84	1093	0,2	89	1170	0,3
20–49	79	2441	0,5	92	2844	0,7
50–99	62	4600	1,0	58	4309	1,0
100–199	91	13502	2,9	101	14827	3,5
Összesen	1202	23930	5,2	1399	25918	6,1

F3. táblázat. A magyarlakta városok lakosainak és magyar nemzetiségű lakosainak a száma és változásuk 2011, 2021

Város	2011		2021		Változás 2011–2021	
	lakosok száma	ebből magyarok	lakosok száma	ebből magyarok	lakosok száma	magyarok
Pozsony város	411228	14119	475503	11297	64275	-2822
Kassa város	240433	6382	229040	5636	-11393	-746
Érsekújvár	39646	8863	37791	8101	-1855	-762
Komárom	34349	18506	32967	17696	-1382	-810
Léva	34844	3202	31974	2644	-2870	-558
Losonc	28475	2660	25902	2171	-2573	-489
Dunaszerdahely	22477	16752	23044	16577	567	-175
Rimaszombat	24640	7298	22048	6832	-2592	-466
Vágsellye	23554	3333	21183	2772	-2371	-561
Szenc	17050	2467	20116	2287	3066	-180
Rozsnyó	19706	3909	17569	3298	-2137	-611
Galánta	15138	4623	15052	4172	-86	-451
Somorja	12726	7309	13628	6752	902	-557
Gúta	10696	8201	10572	7839	-124	-362
Szepsi	11068	3279	10305	2897	-763	-382
Fülek	10817	5792	9949	6256	-868	464
Párkány	10919	6624	9777	6299	-1142	-325
Nagykapos	9406	5604	8799	4662	-607	-942
Nagymegyer	8859	6696	8446	6624	-413	-72
Királyhelmec	7698	5670	7489	5401	-209	-269
Ógyalla	7751	3196	7467	3038	-284	-158
Ipolyság	7624	4410	7267	4162	-357	-248
Tornalja	7509	4331	6971	4067	-538	-264
Zselíz	7186	3501	6756	2815	-430	-686
Diószeg	5479	1737	5415	1376	-64	-361
Bős	5361	4711	5232	4217	-129	-494
Tardoskedd	5188	3234	5183	2858	-5	-376
Naszvad	5068	2717	5014	2461	-54	-256
Tiszacsernyő	3885	2419	3586	1843	-299	-576
Összesen	1048780	171545	1084045	157050	35265	-14495

F4. táblázat. A szlovákiai helységek megoszlása a helységekben élő magyarok száma, aránya szerint 2011, 2021

A helységekben élő magyarok száma, aránya	2011		2021	
	szám	%	szám	%
0	1	0,0	1	0,0
>100 fő és <10%	2346	81,2	2356	81,5
<= 100 fő és <10%	25	0,9	27	0,9
10%-30%	71	2,5	87	3,0
30%-50%	84	2,9	83	2,9
50%-80%	227	7,9	244	8,4
80% felett	136	4,7	92	3,2
Összesen	2890	100,0	2890	100,0
Ebből magyarlakta helység	543	18,8	533	18,4

F5. táblázat. A szlovákiai magyar nemzetiségű lakosság megoszlása a helységekben élő magyarok száma, aránya szerint 2011, 2021

A helységekben élő magyarok száma, aránya	2011	%	2021	%	Változás	%-pont
>100 fő és <10%	7171	1,6	7914	1,9	743	0,3
<= 100 fő és <10%	32250	7,0	26613	6,3	-5637	-0,7
10%-30%	41603	9,1	39918	9,5	-1685	0,4
30%-50%	41751	9,1	52288	12,4	10537	3,3
50%-80%	234125	51,1	231403	54,8	-2722	3,8
80% felett	101567	22,2	63929	15,1	-37638	-7,0
Összesen	458467	100,0	422065	100,0	-36402	0,0

F6a. táblázat. A szlovákiai nemzetiségekhez tartozók száma a magyarlakta helységekben a magyarok számbeli változásának nagyságcsoportjai szerint 2011–2021

A magyarok számának változása a helységekben csökkenés /növekedés	Helységek száma	2011				2021			
		lakosok száma	szlovák	magyar	roma	lakosok száma	szlovák	magyar	roma
-2000 és kevesebb	1	411228	373571	14119	370	475503	405061	11297	215
-1999– -1000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-999– -500	12	509815	354775	67679	6473	486781	370375	59657	5213
-499– -200	31	195324	80796	91408	5414	187434	86891	81340	5107
-199– -100	74	221851	111048	93950	2709	219573	117817	83604	2060
-99– -50	101	123613	51354	60033	4294	122385	57476	53035	3043
-49– -20	146	274120	192737	48137	3707	273130	206460	43323	4194
-10– -19	52	126516	98878	12220	428	121890	100786	11463	264
-5– -9	21	10428	3095	6358	450	10646	3785	6215	115
-2– -4	8	6642	1962	4316	88	7230	2706	4292	44
-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	3	43809	36375	459	346	41136	36414	459	142
1	1	915	175	692	14	1031	281	693	2
2–4	5	4186	869	2985	81	4123	884	3000	45
5–9	10	129433	107840	5930	1601	127592	110731	6001	238
10–19	16	61446	45948	4603	1056	59057	49834	4828	646
20–49	29	180523	139486	11948	2643	177347	147018	12859	1171
50–99	16	15267	4403	9527	595	21162	9150	10664	250
100–199	12	12202	2473	7883	1191	13838	3041	9510	861
200–499	8	17283	3918	9110	2360	17217	4012	11777	499
500 felett	1	1352	284	299	627	1578	460	866	161
Összesen	547	2345953	1609987	451656	34447	2368653	1713182	414883	24270
Ebből azok, ahol nőtt a magyarok száma	98	422607	305396	52977	10168	422945	325411	60198	3873

F6b. táblázat. A szlovákiai nemzetiségekhez tartozók számának változása a magyarlakta helységekben a magyarok számbeli változásának nagyságcsoportjai szerint 2011–2021

A magyarok számának változása a helységekben (csökkenés/növekedés)	Változás				Változás, %			
	lakosok száma	szlovák	magyar	roma	lakosok száma	szlovák	magyar	roma
-2000 és kevesebb	64275	31490	-2822	-155	15,6	8,4	-20,0	-41,9
-1999 - -1000	0	0	0	0	0	0	0	0
-999 - -500	-23034	15600	-8022	-1260	-4,5	4,4	-11,9	-19,5
-499 - -200	-7890	6095	-10068	-307	-4,0	7,5	-11,0	-5,7
-199 - -100	-2278	6769	-10346	-649	-1,0	6,1	-11,0	-24,0
-99 - -50	-1228	6122	-6998	-1251	-1,0	11,9	-11,7	-29,1
-49 - -20	-990	13723	-4814	487	-0,4	7,1	-10,0	13,1
-10 - -19	-4626	1908	-757	-164	-3,7	1,9	-6,2	-38,3
-5 - -9	218	690	-143	-335	2,1	22,3	-2,2	-74,4
-2 - -4	588	744	-24	-44	8,9	37,9	-0,6	-50,0
-1	0	0	0	0	0	0	0	0
0	-2673	39	0	-204	-6,1	0,1	0	-59,0
1	116	106	1	-12	12,7	60,6	0,1	-85,7
2 - 4	-63	15	15	-36	-1,5	1,7	0,5	-44,4
5-9	-1841	2891	71	-1363	-1,4	2,7	1,2	-85,1
10-19	-2389	3886	225	-410	-3,9	8,5	4,9	-38,8
20-49	-3176	7532	911	-1472	-1,8	5,4	7,6	-55,7
50-99	5895	4747	1137	-345	38,6	107,8	11,9	-58,0
100-199	1636	568	1627	-330	13,4	23,0	20,6	-27,7
200-499	-66	94	2667	-1861	-0,4	2,4	29,3	-78,9
500 felett	226	176	567	-466	16,7	62,0	189,6	-74,3
Összesen	22700	103195	-36773	-10177	1,0	6,4	-8,1	-29,5
Ebből a helységek, ahol nőtt a magyar száma	338	20015	7221	-6295	72	274	266	-549

F7. táblázat. A magyarok legnagyobb számbeli növekedését kimutató 10 helység nemzetiségi adatai 2011–2021

Község megnevezése	2011				2021				Változás 2011–2021			
	lakosok száma	szlovák	magyar	roma	lakosok száma	szlovák	magyar	roma	lakosok száma	szlovák	magyar	roma
Dereglyő	1352	284	299	627	1578	460	866	161	226	176	567	-466
Sútor	514	18	65	420	649	39	535	57	135	21	470	-363
Fülek	10817	3031	5792	396	9949	2961	6256	137	-868	-70	464	-259
Várgede	1577	398	530	504	1534	452	918	106	-43	54	388	-398
Serke	936	89	495	319	957	82	822	26	21	-7	327	-293
Gesztete	1021	85	495	374	1050	112	797	112	29	27	302	-262
Nagyudvarnok	1028	126	813	79	1374	171	1077	7	346	45	264	-72
Dunatökés	510	92	413	1	767	107	643	0	257	15	230	-1
Kaposkelecsény	880	79	507	267	937	88	729	54	57	9	222	-213
Nemeshódos	1456	220	1203	6	1783	297	1382	7	327	77	179	1
Összesen	20091	4422	10612	2993	20578	4769	14025	667	487	347	3413	-326

F8a. táblázat. A szlovákiai nemzetiségekhez tartozók száma a magyarlakta helységekben a magyarok arányának változása szerinti nagyságcsoportokban 2011–2021

Magyarok arányának változása	2011					2021			
	helységek	lakosok száma	szlovák	magyar	roma	lakosok száma	szlovák	magyar	roma
-50% és kevesebb	10	32857	28744	1766	73	36686	32342	1376	33
-50% - -25%	74	624086	544456	38806	4818	702748	591463	29189	4144
-25%-0%	365	1193860	684869	346162	17818	1157011	729317	315860	15366
0%-25%	83	326891	219193	60895	6441	312696	224449	61349	2992
25%-50%	8	162309	131784	2041	2705	153109	134281	2880	1127
50%-75%	2	1957	174	990	693	2007	194	1619	138
75%-100%	2	1922	452	571	734	1915	607	998	244
100%-150%	1	1352	284	299	627	1578	460	866	161
150%-200%	1	205	13	61	118	254	30	211	8
200% felett	1	514	18	65	420	649	39	535	57
Összesen	547	2345953	1609987	451656	34447	2368653	1713182	414883	24270
Helységek, ahol növekedett a magyarok aránya	98	495150	351918	64922	11738	472208	360060	68458	4727

F8b. táblázat. A szlovákiai nemzetiségekhez tartozók számának, arányának változása a magyarlakta helységekben a magyarok arányának változása szerinti nagyságcsoportokban 2011–2021

Magyarok arányának a változása	Változás 2011–2021					Változás 2011–2021, %			
	helységek	lakosok száma	szlovák	magyar	roma	lakosok száma	szlovák	magyar	roma
-50% és kevesebb	10	3829	3598	-390	-40	11,7	12,5	-22,1	-54,8
-50% - -25%	74	78662	47007	-9617	-674	12,6	8,6	-24,8	-14,0
-25%-0%	365	-36849	44448	-30302	-2452	-3,1	6,5	-8,8	-13,8
0%-25%	83	-14195	5256	454	-3449	-4,3	2,4	0,7	-53,5
25%-50%	8	-9200	2497	839	-1578	-5,7	1,9	41,1	-58,3
50%-75%	2	50	20	629	-555	2,6	11,5	63,5	-80,1
75%-100%	2	-7	155	427	-490	-0,4	34,3	74,8	-66,8
100%-150%	1	226	176	567	-466	16,7	62,0	189,6	-74,3
150%-200%	1	49	17	150	-110	23,9	130,8	245,9	-93,2
200% felett	1	135	21	470	-363	26,3	116,7	723,1	-86,4
Összesen	547	22700	103195	-36773	-10177	1,0	6,4	-8,1	-29,5
Helységek, ahol növekedett a magyarok aránya	98	-22942	8142	3536	-7011	-4,6	2,3	5,4	-59,7

F9. táblázat. A magyarok arányának legnagyobb növekedését kimutató 10 helység nemzetiségi adatai 2011–2021

Község megnevezése	2011				2021				Változás 2011–2021				
	lakosok száma	szlovák	magyar	roma	lakosok száma	szlovák	magyar	roma	lakosok száma	szlovák	magyar	magyarok %	roma
Sútor	514	18	65	420	649	39	535	57	135	21	470	723,1	-363
Dűlháza	205	13	61	118	254	30	211	8	49	17	150	245,9	-110
Dereglyő	1352	284	299	627	1578	460	866	161	226	176	567	189,6	-466
Várgede	1577	398	530	504	1534	452	918	106	-43	54	388	73,2	-398
Ipolynyitra	345	54	41	230	381	155	80	138	36	101	39	95,1	-92
Gesztete	936	89	495	319	957	82	822	26	21	-7	327	66,1	-293
Serke	1021	85	495	374	1050	112	797	112	29	27	302	61,0	-262
Eperjes	91782	74469	128	1562	84824	75247	170	460	-6958	778	42	32,8	-1102
Barka	516	42	163	291	616	137	279	160	100	95	116	71,2	-131
Jánosi	1319	629	391	147	1373	728	517	112	54	99	126	32,2	-35
Összesen	99567	76081	2668	4592	93216	77442	5195	1340	-6351	1361	2527	94,7	-3252

F10a. táblázat. A szlovák, magyar, roma nemzetiségűek száma a magyarlakta községekben a változás típusai szerint 2011, 2021

Típus	Helységek száma	Helységek, %	2011				2021			
			lakosok száma	szlovák	magyar	roma	lakosok száma	szlovák	magyar	roma
MNSZ+ & MN%+	63	11,5	381312	291644	27507	9725	367306	300306	32970	3656
MNSZ+ & MN%-	35	6,4	41295	13752	25470	443	55639	25105	27228	217
MNSZ- & MN%+	35	6,4	113838	60274	37415	2013	104902	59754	35485	1071
MNSZ- & MN%-	414	75,7	1809508	1244317	361264	22266	1840806	1328017	319200	19326
Összesen	547	100,0	2345953	1609987	451656	34447	2368653	1713182	414883	24270

F10b. táblázat. A szlovák, magyar, roma nemzetiségűek számának, arányának változása (növekedése, csökkenése) a magyarlakta községekben a változás típusai szerint 2011–2021

Típus	Változás 2011–2021				Változás 2011–2021, %			
	lakosok száma	szlovák	magyar	roma	lakosok száma	szlovák	magyar	roma
MNSZ+ & MN%+	-14006	8662	5463	-6069	-3,7	3,0	19,9	-62,4
MNSZ+ & MN%-	14344	11353	1758	-226	34,7	82,6	6,9	-51,0
MNSZ- & MN%+	-8936	-520	-1930	-942	-7,9	-0,9	-5,2	-46,8
MNSZ- & MN%-	31298	83700	-42064	-2940	1,7	6,7	-11,6	-13,2
Összesen	22700	103195	-36773	-10177	1,0	6,4	-8,1	-29,5

F11. táblázat. A szlovákiai magyar nemzetiségűek szám és arány változásának típusai a magyarlakta helységeken járások és a változások típusai szerint 2011, 2021

Járás	A változás típusai				Összesen	Ebből 1-3. típus összesen	%
	1. típus MNSZ+ & MN%+	2. típus MNSZ+ & MN%-	3. típus MNSZ- & MN%+	4. típus MNSZ- & MN%-			
Pozsony város	0	0	0	1	1	0	0,0
Malackai	0	0	0	1	1	0	0,0
Bazini	0	0	0	1	1	0	0,0
Szenci	0	6	0	11	17	6	35,3
Dunaszerdahelyi	3	21	4	39	67	28	41,8
Galántai	0	0	1	22	23	1	4,3
Nagyszombati	1	0	0	0	1	1	100,0
Privigyei	0	0	0	1	1	0	0,0
Trencséni	0	0	0	1	1	0	0,0
Komáromi	3	2	0	33	38	5	13,2
Lévai	0	0	1	54	55	1	1,8
Nyitrai	0	0	0	17	17	0	0,0
Érsekújvári	2	0	2	33	37	4	10,8
Vágsellyei	0	0	0	11	11	0	0,0
Nagytapolcsányi	0	0	0	1	1	0	0,0
Aranyosmaróti	0	0	0	1	1	0	0,0
Turócszentmártoni	0	0	0	1	1	0	0,0
Zsolnai	1	0	0	0	1	1	100,0
Besztercebányai	0	0	0	1	1	0	0,0
Losonci	6	1	3	19	29	10	34,5
Nagyőrcei	5	1	2	9	17	8	47,1
Rimaszombati	30	2	9	31	72	41	56,9
Nagykürtösi	1	0	6	27	35	7	20,0
Zólyomi	0	0	1	0	1	1	100,0
Poprádi	1	0	0	0	1	1	100,0
Eperjesi	1	0	0	0	1	1	100,0
Kassa város	0	0	0	1	1	0	0,0
Kassa-környéki	2	1	1	22	26	4	15,4
Nagymihályi	4	0	1	13	18	5	27,8
Rozsnyói	1	1	2	28	32	4	12,5
Tőketerebesi	2	0	2	34	38	4	10,5
Összesen	63	35	35	413	547	133	24,3